

עיון ראשון

ג'יובנה בוראדורי (2004). פילוסופיה בזמן טרור: שיחות עם הברמאס ודרידה. תרגום מאנגלית, עריכה והקדמה: רועי ברנד. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, ספריית אדום כהה וקרן אברט, סדרת קו אדום. 206 עמודים.

המחברת, פילוסופית ששהתה בניו-יורק בבוקר ה-11 בספטמבר 2001, הגתה את הספר באותו יום, ומספר שבועות לאחר מכן שוחחה עם הפילוסופים יורגן הברמאס וז'אק דרידה, שהגיעו גם הם לניו-יורק, על משמעותו של האירוע. שני הפילוסופים האלה, מן החשובים בהוגי זמננו, מדברים בספר זה על מערך פוליטי-פילוסופי חדש שהולך ונוצר בעקבות הטרור הגלובלי. המפגש בין השניים מספק הזדמנות ייחודית לבהון כיצד שתי שיטות פילוסופיות מנוגדות – המודרניזם של הברמאס והפוסט-מודרניזם של דרידה – מיושמות בחשיבה על אותה תופעה חברתית. הספר משמש מבוא מעניין ונגיש להגותם וליחסים בין עמדותיהם המדעיות. כמו-כן, הוא מדגיש את חשיבותה של הפילוסופיה לפענוח מצבים עכשוויים.

ההקדמה של ד"ר רועי ברנד מספקת רקע נחוץ למי שאינם בני בית בפילוסופיה.

אבנר בן עמוס ודניאל בר-טל (עורכים) (2004). פטריוטיזם: אהבים אותך מולדת. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת קו אדום. 490 עמודים.

זוהי אסופה של חמישה-עשר מאמרים הדנים במושג פטריוטיזם ובמשמעותו היום. המאמרים הם תיאורטיים ואמפיריים ונכתבו בידי כותבים מדיסציפלינות שונות: סוציולוגיה, אנתרופולוגיה, חינוך, תקשורת, גיאוגרפיה, מדע המדינה, היסטוריה, ספרות, ומחבריהם מבקשים להתמודד עם היבטים שונים של הפטריוטיות הישראלית. כיצד היא מופצת, משוחזרת ומשתנה. הספר מברר לקוראים מה בין אהבת מולדת לאהבת העם, או בין אהבה למדינה לאהבה לחברה.

אבנר דה־שליט (2004). אדום־ירוק: דמוקרטיה, צדק ואיכות הסביבה. תל־אביב: הוצאת בבל ומרכז השל. 106 עמודים.

ספרו של דה־שליט הוא מבוא מעמיק לתיאוריה ולפרקטיקה של מדעי הסביבה, ומספק רציונל לפעילות אורחית למען הסביבה. המחבר מבהיר מהי בעיה סביבתית ומה הן המשמעויות החברתיות שלה והשלכותיה הרחבות יותר. הקריאה בספר תורמת לפיתוח מודעות חברתית ובמסגרתה להבנת הקשר בין זיהום המרחב הציבורי ובין קבלת החלטות במרחב הפוליטי. דה־שליט מכיר בתפקיד החשוב של הליברליזם בהתפתחות הידע על הסביבה והמודעות לסביבה, אך מצביע על כך שמחויבות לכלכלת השוק, ותפיסתו את האדם בעיקר כצרכן, ולא בעיקר כאזרח היא המונעת רפורמות שיביאו להתחשבות רבה יותר בערכי הסביבה.

R. Benbenishty and R.A. Astor (2005). *School violence in context: Culture, neighborhood, family, school and gender*. New York: Oxford University Press. 220 pages.

הספר הזה מבוסס על עבודה חלוצית של פרופ' רמי בנבנישתי, ראש קבוצת המחקר "בריאות נפש ורווחה של ילדים ובני נוער" המתבצעת במסגרת בית־הספר לעבודה סוציאלית ורווחה חברתית ע"ש פאול ברוואלד באוניברסיטה העברית בירושלים, ושל פרופ' רון אסטור מאוניברסיטת דרום קליפורניה. המחברים מציגים מודל אקולוגי של אלימות בבית־הספר במונחים של ההקשרים בסביבת בית־הספר ובתוכו המשפיעים על האלימות. המחברים מרחיבים את הפרדיגמה של הבנת אלימות בבית־הספר ומקיפים את המאפיינים של סביבת בית־הספר (כגון מצב סוציו־אקונומי של סביבת בית־הספר והורי התלמידים) יחד עם גורמים בתוך בית־הספר כמו יחסי מורה־תלמיד, מדיניות בית־הספר בנושא האלימות, שיתוף תלמידים בקבלת החלטות, וחלוקה לפי מגדר ולפי מידת הדתיות.

המחברים נשענים על המחקרים המקיפים שהם עורכים במערכת החינוך הישראלית כדי לזהות ולהדגים דפוסים דומים במדינות ובתרבויות שונות ודפוסים שהם ייחודיים לקבוצות שונות (כגון: בנים ובנות, יהודים וערבים). הטענה העולה מן הספר היא, שרק באמצעות הבנת ההקשרים המרובים של אלימות בבית־הספר ניתן ליישם תוכניות ומדיניות למניעתה. הספר מציג את ההשלכות לתיאוריה, למחקר, להתערבות ולמדיניות בתחום ההתמודדות עם אלימות.

הספר כתוב בשפה שאינה טכנית ומיועד לאנשי מקצוע בתחום החינוך, הפסיכולוגיה והעבודה הסוציאלית, אנשי מטה ושטח העוסקים בתחום ההתמודדות עם אלימות, חוקרים ותלמידים במכללות ובאוניברסיטאות.

M. Fort, M.A. Mercer & O. Gish (Eds.)(2004). *Sickness and wealth: The corporate assault on global health*. Cambridge, Mass.: South End Press. 237 pages.

באוסף מאמרים זה השתתפו אנשי אקדמיה ופעילים בתחום הגלובליזציה והבריאות. הוא מגלה כיצד תוכניות הבנק העולמי וארגון הסחר העולמי, כמו גם ארגונים נוספים המייצגים אינטרסים של "העולם הראשון", מגבילים באופן דרסטי את הגישה של מיליוני בני אדם לטיפול רפואי, ובכך גוזרים עליהם למעשה מחלות ומוות בטרם עת. את הספר ערכו חברים בעמותת "Health Alliance International" – מלכ"ר הקשור לבית-הספר לבריאות הציבור ולרפואה קהילתית באוניברסיטה של ושינגטון, והוא מספק הקשר היסטורי להבנת יחסי-הגומלין המורכבים בין בריאות, פוליטיקה וגלובליזציה. מחברי המאמרים מצביעים על האופן שבו מודל הבריאות החברתי מיוצא לארצות עניות, ועל התוצאות ההרסניות של תהליכי ההפרטה וצמצום השירותים החברתיים. הזכות לבריאות אינה צריכה להיות נתונה לתנאי השוק, טוענים המחברים.

בספר נכללו 16 מאמרים. לאחר פתיחה ובה שני פרקים על צדק גלובלי ועל גלובליזציה ובריאות, בא החלק הראשון ובו ארבעה מאמרים העוסקים בקיצור בהיסטוריה של הבריאות ובאסטרטגיות של פיתוח. בחלק השני כלולים ארבעה מאמרים הדנים בהרחבת המודל הניאו-ליברלי. בחלק השלישי, שגם הוא כולל ארבעה מאמרים, מדובר בהשפעותיה של מדיניות כלכלית גלובלית על הבריאות. בחלק הרביעי מובא מאמר אחד וסיכום הנושא את השם "גיוס למען בריאות".

J.T. Haworth & A.J. Veal (Eds.)(2004). *Work and leisure*. London: Routledge. 238 pages.

גלובליזציה, התפתחות כלכלית ושינויים חברתיים הביאו לשינויים גדולים ביחסים בין עבודה, פנאי, מבנה חברתי ואיכות חיים. השינויים הדרמטיים במבנה העבודה, באופייה ובאופן שבו היא מאורגנת, נושאים בחובם השפעות כלכליות וחברתיות ארוכות טווח ורחבות היקף. שני חוקרים בתחום השינוי החברתי והפנאי, אחד מבריטניה והשני מאוסטרליה, ערכו את הספר הזה, הכולל שלושה עשר מאמרים שחולקו לשני חלקים. החלק הראשון מוקדש לשינויים שהתרחשו בעבודה ובפנאי ונכללו בו שבעה מאמרים הדנים בהיסטוריה של העבודה ויחסה לפנאי, בגישה הפוסט-מודרנית לעבודה ופנאי, וביחסים בין מגדר, עבודה ופנאי. החלק השני מוקדש לאיכות חיים ועבודה ופנאי, והוא כולל שישה מאמרים העוסקים בלחץ של זמן ודחק בעבודה ובפנאי, בלחץ והורים עובדים, בבריאות ועבודה, ב"פנאי רציני", ובהתנדבות ואיכות חיים. כותבי המאמרים הם סוציולוגים, כלכלנים, מומחים לתקשורת, לרווחה, לבריאות ולפנאי.

K. Leichsenring & A.M. Alazewski (Eds.)(2004). *Providing integrated health and social care for older persons: A European overview of issues at stake*. Aldershot: Ashgate (Public Policy and Social Welfare. A series edited by the European Centre, Vienna). 499 pages.

המאמרים בספר הם חלק מפרויקט של הספקת איכות חיים בגיל המבוגר המשלב טיפול בבריאות וברוחה בגיל זה. המחברים מבקשים ללמוד על הדרך הנכונה לעשות זאת באמצעות השוואה והערכה של מודלים שונים של מתן טיפול. הספר מכיל את השלב הראשון של הפרויקט בשנת 2002, שהתמקד בסקירת ספרות על השאלה מה הם החידושים באופן הארגון, המימון ושיתוף הפעולה המקצועי שניתן היה לצפות בהם באירופה בעשור האחרון, ושניתן היה לראות בהם פרויקטים מוצלחים ויציבים לאורך זמן. הדיווחים בספר הם מאוסטריה, מדנמרק, מפינלנד, מצרפת, מגרמניה, מיוון, מאיטליה, מהולנד ומבריטניה. הם מוצגים באופן אחיד ומוסכם מראש: תחילה מובאת הקדמה ואחריה מובא מאמר תיאורטי יותר, המציג את הבעיות שביסוד המצב בתחום.

B. Marin, C. Prinz & M. Queisser (Eds.) (2004). *Transforming disability welfare policies: Towards work and equal opportunities*. Aldershot: Ashgate (Public Policy and Social Welfare. A series edited by the European Centre, Vienna). 390 pages.

לרגל "השנה של אנשים עם מגבלות 2003" קיימו האיחוד האירופי והמרכז האירופי לחקר מדיניות רווחה בווינה כנס בינלאומי בנושא שהוא גם הכותרת של הספר שלפנינו. ארבעים המאמרים שנכללו בספר הם תוצאה של אותו כנס, והם מחולקים לחמישה חלקים, על-פי נושאי הכנס. הנושאים הנדונים הם: למה אנחנו מתכוונים ב"להיות נכים"? מה הן הזכויות ומה הן החובות של החברה ושל אנשים עם נכויות? מי זקוק לפעילות, כיצד ומתי? כיצד יש לבנות את קצבאות הנכות? מה צריכים ומה יכולים לעשות המעסיקים?

ערכו את הספר מנהל המרכז לחקר מדיניות רווחה בווינה, מנתח מדיניות מן המרכז לניתוח תעסוקה באיחוד האירופי בפריז והמנהלת של מרכז זה.

C. Miller (2004). *Producing welfare: A modern agenda*. Houndsmills: Palgrave Mcmillan. 264 pages.

המחבר, שהוא מנהל המרכז לדמוקרטיה מקומית באוניברסיטה של מערב אנגליה בבריסטול, מבקש לערוך בספר זה סינתזה של טיעונים מסוגים שונים באשר למטרות, לתהליכי עיצוב המדיניות ולתוצרים של מדיניות הרווחה של ממשלת הלייבור הבריטית. הוא דן באיכות השירותים, ב"כלכלה המעורבת" החדשה בתחום הרווחה, בסגנונות הניהול השונים – מניהול חברתי עד מנהיגות ארגונית – ובצורות השונות של שיתוף פעולה עם אנשי מקצוע והאופנים שבהם המשתמשים בשירותים משתתפים בפיתוח המדיניות. המחבר מציע, שהקהילה תעמוד במוקד הפרקטיקה של הרווחה החברתית, ושערכים של בניית יכולות אורחיות והון חברתי הם שינחו את שירותי הרווחה בבריטניה.

L.B.Rosenfeld, J.S. Caye, O. Ayalon & M. Lahad (2005). *When their world falls apart: Helping families and children manage the effects of disasters*. Washington, D.C.: NASW Press. 488 pages.

המחברים, מומחים לתקשורת, לעבודה סוציאלית, לפסיכולוגיה וחינוך, מצפון קרוליינה בארצות-הברית ומן הצפון בישראל, עוסקים באסון ובעבודה המקצועית האנושית הנעשית בעקבותיו עם הניצולים והנפגעים. הספר מחולק לשלושה חלקים. החלק הראשון עוסק בהגדרת האסון וכולל גם פרק על מודלים להערכת ההשפעות של אסונות. בחלק השני כלולים פרקים על תגובות של ילדים לאסון, על תגובות המשפחה לאסון, על אסונות טבע, על אסונות טכנולוגיים ועל אסונות מורכבים. בחלק השלישי, שהנושא שלו הוא התערבות בשעת אסון, נכללו פרקים על התערבות מונעת, התערבות במשבר, התערבות לאחר אסון, החלמה מאסון של אוכלוסיות פגיעות, תוכנית קהילתית למצבי אסון, אסונות והתקשורת, ועזרה לעוזרים.

D.K. Shipler (2005). *The working poor: Invisible in America*. New York: Vintage Books. 329 pages.

המחבר, עיתונאי לשעבר ב"ניו-יורק טיימס", שלימד במספר אוניברסיטאות בארצות-הברית, מביא בספר את סיפוריהם של נשים וגברים העובדים בשכר נמוך מאוד בארצות-הברית. הם ממולכדים קרוב לקו העוני, מקום שבו השוליים הם כה צרים עד שכל מכשלה ולו הקטנה ביותר, מובילה לתגובות שרשרת הרסניות. המחבר מצביע על כך, שכל סיפור חיים בספרו מכיל בתוכו כישלון שניתן לייחס הן לפרט והן לחברה. כלומר, גם הליברלים – המייחסים כל רע לחברה – וגם השמרנים – שלשיטתם הפרט אחראי באופן בלעדי לגורלו – צודקים בצורה חלקית. הספר מביא גם את סיפוריהם של מעסיקים הנאבקים בשוליים צרים מאוד של רווח ובהשרדות נוכח התחרות הגלובלית. הספר מסתיים בהצעות לשינויים במדיניות וביחס לעובדים עניים, ובמילים אלה (בשינויי עריכה קלים שלי. א"ס): "העובדים על קו העוני חיוניים לשגשוגה של אמריקה, אך רווחתם אינה נחשבת חלק אינטגרלי של המכלול החברתי. משום כך הם נשכחים ועליהם להיאבק יום יום רק כדי להישמר מפני הידרדרות אל התהום. הגיע הזמן להתבייש".